



برنامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت چهاردهم

برای ارائه به مجلس شورای اسلامی

مردادماه ۱۴۰۳

فهرست

۳ مقدمه
۴ مدل مفهومی برنامه
۵ کلان برنامه‌ها
۵ کلان برنامه (۱) مردمی‌سازی و عدالت فرهنگی
۶ کلان برنامه (۲) کاربست فناوری‌های نوین برای بهبود تنظیم‌گری و مقررات‌گذاری
۷ کلان برنامه (۳) رونق اقتصاد فرهنگ و توسعه صادرات فرهنگی
۸ کلان برنامه (۴) پاسداشت و تقویت اصالت و هویت ایرانی-اسلامی
۱۰ امتداد کلان برنامه‌ها در قلمروهای مأموریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۱ ۱. سنتها، نهادها، آیین‌ها و ارزشهای اسلامی و ملی
۱۲ ۲. کتاب و چاپ و نشر
۱۳ ۳. هنرهای نمایشی، تجسمی و موسیقی
۱۴ ۴. رسانه و تبلیغات
۱۵ ۵. سینما، پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای
۱۶ ۶. دیپلماسی عمومی و روابط فرهنگی بین‌المللی
۱۷ ۷. فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی

مقدمه

اگرچه پاسداشت و تقویت اصالت و هویت ایرانی-اسلامی، عامل اصلی معنابخشی به کنشگری‌ها در مقام تقنین، سیاستگذاری و اجرا در همه‌ی عرصه‌های مدیریتی کشور است. اما وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به عنوان کلان دستگاه نظام فرهنگی کشور، این مهم را باید به عنوان رکن محوری در برنامه‌ریزی، راهبری و حکمرانی امور فرهنگی کشور مدنظر داشته باشد. معیارهای مصرح در چشم‌انداز^۱ کشور و محتوای مفاد ناظر به امور فرهنگی در برنامه هفتم^۲ پیشرفت کشور نیز موید معنای فوق هستند.

اما سؤال مهم در این خصوص، چگونگی تحول و نوآفرینی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای تحقق هدف متعالی مذکور است. پیش از پاسخ به این سؤال، باید تأکید کرد، اکنون مقام پاسخگویی به این سؤال، مقام برنامه‌های خرد و اقدامات عملیاتی نیست. بلکه قبل از پاسخ خرد به این سؤال، لازم است در سطح «حکمرانی امور فرهنگی» به این سؤال پاسخ داده شود. چراکه، کنشگری دستگاه‌های فرهنگی در دهه‌های اخیر از یک سو و تحولات مهم در سطح ملی و جهانی از سوی دیگر، سبب شکل‌گیری چند مسئله مهم در سطح حکمرانی فرهنگی کشور شده است. اهم این مسائل عبارتند از :

- افول کنشگری و میدان‌داری مردم در آفرینش‌ها و فعالیتهای فرهنگی
- تغییر موازنه مصرف فرهنگی در کشور به نفع محصولات فرهنگی غیرایرانی
- عدم شکل‌گیری زیست بوم اقتصاد فرهنگ به واسطه مداخلات تصدی‌گرایانه بازیگران دولتی و شبه‌دولتی
- بروز شکاف عمیق و سریع فناورانه تا سطح کنشگری هوش مصنوعی در تولید فرهنگی و هنری

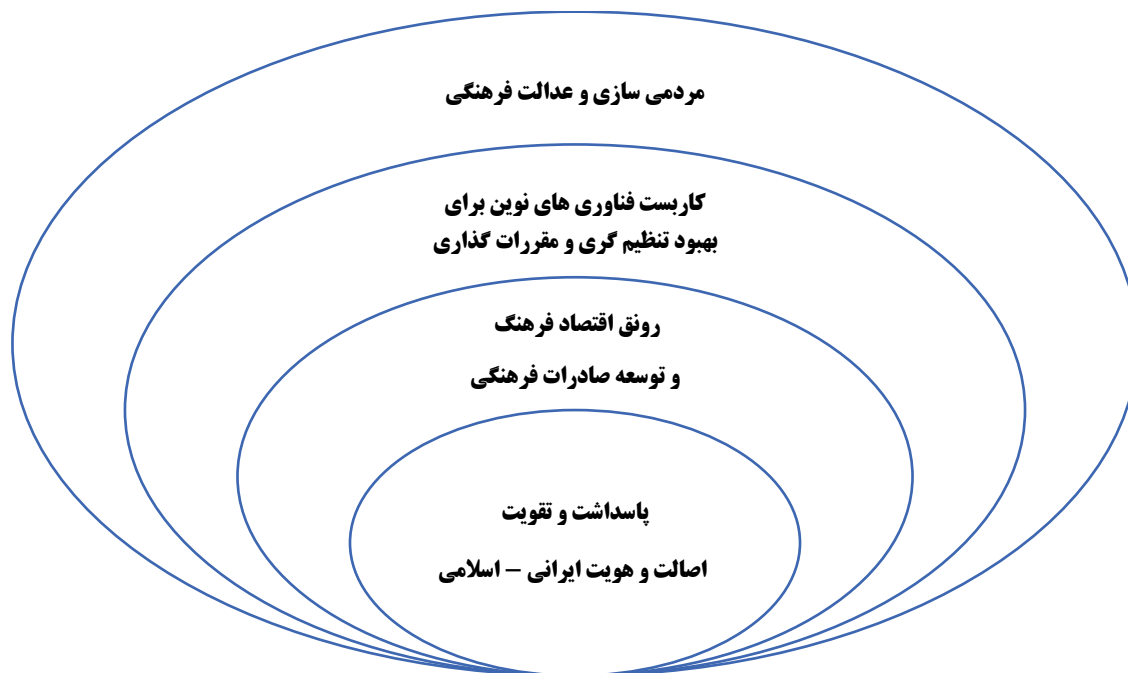
براین اساس، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت چهاردهم، همت خود را مصروف چند کلان‌برنامه اولویت‌دار به شرحی که در ادامه خواهد آمد، مصروف خواهد کرد تا ضمن پاسخگویی به مسائل فوق، بهبود وضعیت «شاخص‌های عملکردی» مندرج در برنامه هفتم و نیز «شاخص‌های پیامدی» ناظر به پاسداشت و تقویت اصالت و هویت ایرانی-اسلامی (از جمله مصادیق مندرج در سند چشم‌انداز) را در پی داشته باشد.

(۱) ویژگی‌های جامعه ایرانی: فعال، مسئولیت‌پذیر، ایثارگر، مؤمن، رضایت‌مند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه‌ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن.

(۲) مواد ۷۴، ۷۵ و ۷۶ و برخی مواد مرتبط دیگر با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مدل مفهومی برنامه

برنامه‌ای که در ادامه ارائه خواهد شد، حاوی ۴ رکن به شرح مدل مفهومی زیر است. این ارکان در واقع، مبین الگوی نوین حکمرانی در نظام فرهنگی کشور هستند:



براساس این مدل مفهومی، «مردمی‌سازی و عدالت فرهنگی»، به عنوان کلان برنامه زیربنایی تعریف شده است. این کلان برنامه در واقع موید احیای کنشگری فراگیر مردم در عرصه فرهنگ در پیشینه فرهنگی و تمدنی ایران اسلامی است. این برنامه آورده‌ی ثانوی دیگری، در خودش دارد و آن هم بهبود شاخص‌های عدالت فرهنگی است. اما مکمل چنین رویکردی، در دو کلان برنامه دیگر تعریف شده است، نخست، «کاربست فناوری‌های نوین برای بهبود تنظیم‌گری و مقررات‌گذاری» به نفع گسترش قلمرو مردمی‌سازی است. این مهم منوط به بهره‌برداری حداکثری از ظرفیت‌ها و فرصت‌های فناوری پایه خواهد بود. کلان برنامه بعدی، «رونق اقتصاد فرهنگ و توسعه صادرات فرهنگی» است. این کلان برنامه، در واقع عینیت‌بخشی به کلان برنامه اول و دوم است. رونق اقتصاد فرهنگ را باید از مهمترین عوامل امید و نشاط در میان اهالی فرهنگ و هنر و عامل ارتقای شاخص‌های تولید و مصرف فرهنگ بومی دانست. رونق اقتصاد فرهنگ، بدون توسعه صادرات فرهنگی، امری ناشدنی است، لذا ذیل این برنامه، مولفه صادرات فرهنگی، مورد توجه جدی است. در نهایت، رکن چهارم برنامه که تحت عنوان «پاسداشت و تقویت اصالت و هویت ایرانی-اسلامی» تعریف شده است را در واقع می‌توان متضمن جهت‌گیری و معنامندی هر سه رکن قبلی دانست. این ۴ رکن در ادامه با شرح اجمالی، مستندسازی به برنامه هفتم پیشرفت (مصوب مجلس شورای اسلامی) با اولویت‌های عملیاتی به تفصیل معرفی می‌شود.

کلان برنامه‌ها

کلان برنامه (۱) مردمی‌سازی و عدالت فرهنگی

این کلان برنامه، در واقع رکن زیربنایی محسوب می‌شود و ناظر به تقلیل یا رفع چالش‌های مزمن دهه‌های اخیر سیاستگذاری و مدیریت فرهنگی در «چگونگی نقش‌سپاری به مردم در عرصه فرهنگی کشور» تعریف شده است. **اهم مضامین مفهومی** شرح این کلان برنامه عبارتند از:

- احیای محوریت مردم و اهالی فرهنگ و هنر در نظام فرهنگی کشور
- سلب تصدی‌گری دولتی و شبه‌دولتی در تولید و عرضه فرهنگی
- میدان‌سپاری حداکثری به مردم و اهالی فرهنگ و هنر در تولید و عرضه فرهنگی
- استفاده از مجامع و تشکل‌های مردمی برای تسهیل ممیزی و رشد مصرف فرهنگی تولیدات داخلی
- توزیع عادلانه فرصت‌ها و ظرفیت‌های فرهنگی و هنری به ویژه در نقاط محروم و دورافتاده

اهم مفاد مندرج در برنامه هفتم:

✓ بند (ث) و بند (د) ماده ۷۵ قانون برنامه هفتم توسعه: تکلیف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای مردمی‌سازی فعالیت‌های فرهنگی و حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ با همکاری سایر دستگاه‌ها و نهادها^۳

با لحاظ مضامین مفهومی مورد اشاره، اهم رویکردهای عملیاتی دارای اولویت:

- ۱/۱. حمایت از شناسایی و توانمندسازی ظرفیت‌های مردمی تولید و عرضه فرهنگی
- ۱/۲. حمایت از ایجاد و افزایش مجامع تخصصی فعال در حوزه فرهنگ و هنر
- ۱/۳. عمومی‌سازی دسترسی مردمی به محصولات و فرصت‌های فرهنگی در تمام نقاط کشور
(با استفاده از فرهنگ‌کارت و...)

^۳ متن قانونی:

بند ث ماده ۷۵ قانون برنامه هفتم توسعه) وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است به منظور مردمی‌سازی فعالیت‌های فرهنگی و استفاده از ظرفیت مساجد با همکاری مرکز رسیدگی به امور مساجد، سازمان بسیج مستضعفین، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان اوقاف و امور خیریه با کسب نظر شورای عالی حوزه‌های علمیه و شورای سیاستگذاری ائمه جمعه و شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی اقدامات قانونی لازم را برای تهیه و تصویب طرح مسجدمحوری در محلات ظرف سه ماه از الزم الاجرا شدن این قانون انجام دهد.

بند د ماده ۷۵ قانون برنامه هفتم توسعه) وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است با هماهنگی سازمان بسیج مستضعفین و همکاری قرارگاه فرهنگی و اجتماعی حضرت بقیه الله الاعظم ارواحنا فدا، ظرف یکسال از لازم‌الاجرا شدن این قانون، آیین‌نامه اجرائی حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ و جریان حلقه‌های میانی مروج گفتمان انقلاب اسلامی را در حوزه‌هایی همچون نهضت‌های قرآنی، خانواده، بانوان، عفاف و حجاب، فضای مجازی و تولید محتوای رسانه‌ای، نوشت افزار ایرانی اسلامی، مطالبه‌گری پیشرفت و عدالت، جنبش نرم‌افزاری، فعالیت‌های مردمی ورزشی، تربیتی و سبک زندگی سالم تهیه نموده و به تصویب هیأت وزیران برساند.

- ۱/۴. ایجاد دسترسی عادلانه به فرصت‌های حضور بین‌المللی برای اهالی فرهنگ و هنر
- ۱/۵. بهره‌گیری از نظام اعتباریابی و رتبه‌بندی آثار و فعالان فرهنگی هنری و رسانه‌ای در صدور مجوز با استفاده از ظرفیت اصناف و بازیگران بزرگ مردمی به عنوان مکمل نظام موجود اعطای مجوز
- ۱/۶. اولویت‌بخشی به نیازهای مردم و اهالی فرهنگ، هنر و رسانه در استانهای مختلف، به ویژه شهرها و روستاهای مناطق کم‌برخوردار.

کلان برنامه (۲) کاربست فناوری‌های نوین برای بهبود تنظیم‌گری و مقررات گذاری

اساساً بدون رکن فناوری، نمی‌توان از الگوی نوین حکمرانی سخن گفت. در این رویکرد، فناوری تنها ماهیت ابزاری ندارد. بلکه سخن از زیست بوم نوین و متفاوت برای راهبری و مدیریت عرصه فرهنگ، هنر و رسانه است. این کلان برنامه را با مضامین مفهومی زیر، تا حدودی می‌توان تشریح کرد:

- الحاق ظرفیت‌ها و فرصت‌های فناوری‌های نوین برای نوسازی و انسجام بخشی ساختارهای عرصه فرهنگ
- توسعه سکوه‌های مبتنی بر نوآوری و فناوری برای بهبود مدیریت تولید و توزیع فرهنگی
- استفاده از ظرفیت فناوری‌های نوین به ویژه هوش مصنوعی برای بهبود تنظیم‌گری و مقررات گذاری

اهم مفاد مندرج در برنامه هفتم^۴:

- ✓ بند الف ماده ۷۵) که به حکمرانی هوشمند و اصلاح ساختار دستگاه‌های فرهنگی اشاره دارد.
- ✓ بند ۵ ماده ۹۱ قانون برنامه هفتم) بکارگیری فناوری‌های نوین در سامانه سپاری خدمات و فرایندهای کاری
- ✓ ماده ۱۰۵) در ذیل بخش مربوط به ساختار دولت که به اصلاح ساختارهای دولتی با رویکرد ایفای نقش تنظیم‌گر اشاره دارد.

^۴ متن مفاد قانون برنامه هفتم:

بند الف ماده ۷۵ که به حکمرانی هوشمند اشاره دارد: الف- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان اداری و استخدامی کشور مکلفند با هماهنگی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و کسب نظر از مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و سایر دستگاه‌های فرهنگی ذی‌ربط به منظور بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور با رویکرد اصلاح ذهنیت، فرهنگ و نرم‌افزار حاکم بر جامعه و با هدف افزایش کارایی و اجتناب از همپوشانی و تداخل مأموریت و وظایف و با رویکرد استقرار الگوی حکمرانی هوشمند، شبکه‌ای، تعاملی، مردم‌پایه، ارزشی و انقلابی تا پایان سال دوم برنامه نسبت به تهیه طرح اصلاح رویکردها، رویه‌ها، روشها و مأموریت، ساختار، وظایف و تشکیلات دستگاه‌های فرهنگی که به‌نحوی از آنها از بودجه‌های عمومی به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم استفاده می‌کنند، اقدام نموده و به‌تصویب مراجع ذی‌صلاح برسانند.

بند ۵ ماده ۹۱): ۵- بکارگیری فناوری‌های نوین در ارائه خدمات اداری و آموزشی و پرورشی و سامانه سپاری خدمات و فرایندهای کاری با تأکید بر تکمیل و یکپارچه‌سازی نظام آماری و سامانه‌های کاربردی آموزش و پرورش با رعایت قانون مدیریت داده‌ها و اطلاعات ملی.

ماده ۱۰۵- به‌منظور ارتقای بهره‌وری نظام اداری، کاهش هزینه‌های جاری و چاپک‌سازی، هوشمندسازی، منطقی‌سازی و متناسب‌سازی اندازه دولت، مبتنی بر نقش دولت در سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری و کاهش تصدی‌گری اقدامات زیر انجام شود:

با در نظر گرفتن مضامین مربوط به شرح کلان این برنامه، اهم رویکردهای عملیاتی دارای اولویت برای بهبود تنظیم‌گری مبتنی بر فناوری‌های نوین را به این شرح می‌توان توصیف کرد:

- ۳/۱. هوشمندسازی حکمرانی و راهبری امور فرهنگی
- ۳/۲. تقویت انسجام و هماهنگی دستگاه‌های فرهنگی از طریق توسعه سامانه‌ها و سکوها کاربردی
- ۳/۳. حمایت از گسترش سکوها و سامانه‌های تولید، توزیع و مصرف فرهنگی
- ۳/۴. طراحی و حمایت از ایجاد زیست بوم سیاستگذاری و مدیریت فرهنگی ویژه مدیران حوزه فرهنگ با استفاده از کلان داده‌های فرهنگی
- ۳/۵. بهره‌گیری از ظرفیت فناوری برای مشارکت هدفمند مردم، فعالان فرهنگی هنری و ذی‌نفعان فضای مجازی در فرایند تصمیم‌گیری و اعمال نظارت بر تصمیمات وزارتخانه

کلان برنامه ۳) رونق اقتصاد فرهنگ و توسعه صادرات فرهنگی

رکن بسیار مهم در برنامه حاضر، ناظر به اقتصاد فرهنگ است. رونق اقتصاد فرهنگ را می‌توان نمایانگر واقعی وضعیت تولید و مصرف محصولات و کالاهای فرهنگی داخلی دانست. بدون تردید رونق اقتصاد فرهنگ را بدون توسعه صادرات فرهنگی نمی‌توان محقق ساخت. در این زمینه به طور ویژه سند مصوب شورای سیاستگذاری بین‌الملل دفتر مقام معظم رهبری، تحت عنوان «سند توسعه صادرات محصولات و خدمات فرهنگی» باید مورد توجه قرار گیرد. اهم مضامین مفهومی شرح این کلان برنامه، عبارتند از:

- رشد شاخص‌های تولید و مصرف تولیدات فرهنگی ایرانی-اسلامی
- توزیع عادلانه منابع، یارانه‌ها و تسهیلات مالی و پولی حوزه فرهنگ
- بهبود معیشت فعالان فرهنگی و هنری از محل فروش محصولات و خدمات فرهنگی
- تقویت دیپلماسی فرهنگی مبتنی بر عرضه و فروش کالاهای فرهنگی ایرانی در کشورهای هدف.

اهم مفاد مندرج در برنامه هفتم:

✓ ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم توسعه: تعیین تکالیفی برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌ها برای ارتقای هویت ملی، تقویت فرهنگ دینی، رونق اقتصاد فرهنگ و ...^۵

^۵ متن ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت):

با عنایت به شرح کلان برنامه، اهم رویکردهای عملیاتی دارای اولویت، به این شرح قابل ذکر است:

- ۲/۱. توسعه صادرات محصولات و خدمات فرهنگی (اجرای سند ابلاغی دفتر مقام معظم رهبری)
- ۲/۲. رونق اقتصاد صنایع فرهنگی و خلاق (از جمله در بخش‌های سینما و انیمیشن، چاپ و نشر، هنرهای تجسمی، موسیقی، بازی‌های رایانه‌ای و ...)
- ۲/۳. بهبود محیط کسب و کار (بهبود مقررات‌گذاری و تنظیم‌گری) برای رشد محصولات فرهنگی با مضامین ایرانی-اسلامی
- ۲/۴. ایجاد شفافیت در فرآیند مجوزها، تولید و عرضه محصولات فرهنگی
- ۲/۵. افزایش سهم کالاها و محصولات فرهنگی ایرانی-اسلامی در بازارهای جهانی
- ۲/۶. حمایت از شکل‌گیری نهادها و موسسات مردمی در صیانت از حقوق مالکیت فکری، مادی و معنوی آثار فرهنگی هنری و رسانه‌ای خصوصاً در فضای مجازی
- ۲/۷. حمایت از تاسیس و افزایش مراکز نوآوری و ایجاد و توسعه شهرک‌ها و پارک‌های اختصاصی محصولات فرهنگی، هنری و رسانه‌ای

کلان برنامه ۴) پاسداشت و تقویت اصالت و هویت ایرانی-اسلامی

همانطور که در تشریح مدل مفهومی بیان شد، سه کلان برنامه‌ی پیش‌گفته، در واقع مقدمه‌ای هستند برای تحقق کلان برنامه چهارم. اهم مضامین مفهومی که می‌توان، پاسداشت و تقویت اصالت و هویت ایرانی - اسلامی را براساس آنها، تعریف و تشریح کرد عبارتند از:

- معطوف شدن تولید و مصرف فرهنگی به معیارهای جامعه مطلوب ایرانی-اسلامی مندرج در چشم‌انداز
- بهبود وضعیت شاخص‌های ناظر به ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان در حوزه مولفه‌های هویتی
- بازنمایی و واقعی‌سازی تصویر ایران (اصالت و هویت اسلامی-ایرانی در عرصه بین‌الملل

در راستای مواجهه مؤثر با جنگ ترکیبی دشمنان انقلاب اسلامی با تأکید بر مواجهه مؤثر رسانه‌ای، ارتقای هویت ملی، تقویت فرهنگ دینی، رونق اقتصاد فرهنگ، تحکیم سبک زندگی اسلامی- ایرانی و تقویت پایگاه‌های عبادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی دولت و دستگاه‌های ذیربط مکلفند اقدامات ذیل را انجام دهند:....

اهم مفاد مندرج در برنامه هفتم؟^۶

- ✓ تاکید بند ۱۳ سیاست‌های کلی قانون برنامه هفتم توسعه و تعیین اقدامات و تکالیفی برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌ها برای تقویت هویت ایرانی اسلامی در ماده‌های مختلف خصوصاً ماده ۷۶ و ۷۵ قانون
- ✓ تعیین معیارهای جامعه ایرانی از منظر فرهنگی در چشم‌انداز کشور

اگرچه با توجه به گستره مفهومی بسیار زیاد، این کلان برنامه می‌تواند اقدامات متنوع و متعددی را دربرگیرد، اما اهم رویکردهای عملیاتی دارای اولویت را به این شرح می‌توان تعریف کرد:

- ۴/۱. غنی‌سازی محتوایی تولیدات فرهنگی و هنری کشور (مبتنی بر معارف قرآن و اهل بیت ع، مفاخر دینی، فرهنگی و ادبی و ...)
- ۴/۲. حمایت از تبیین و ترویج مبانی و ارزش‌های انقلاب اسلامی و اندیشه‌های حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری، به ویژه برای مخاطبان خارج از کشور
- ۴/۳. بهبود تصویر ایران در افکار عمومی مردم کشورهای جهان به ویژه کشورهای ایران فرهنگی و همسایه متناسب با مولفه‌های هویتی ایرانی-اسلامی
- ۴/۴. حمایت از تولید و نشر محتواهای موثر و جریان‌ساز در معرفی و تقویت هویت ایرانی اسلامی
- ۴/۵. تقویت آینده‌پژوهی در حوزه‌های گوناگون تولید و مصرف فرهنگی
- ۴/۶. تقویت و تعمیق فعالیتهای فرهنگی مسجدمحور
- ۴/۷. طراحی و اجرای اقدامات هدفمند ناظر به مسائل و چالش‌های فرهنگ عمومی

^۶ متن مفاد قانونی برنامه هفتم پیشرفت:

بند ۱۳ سیاست‌های کلی قانون برنامه هفتم پیشرفت: اعتلاء فرهنگ عمومی در جهت تحکیم سبک زندگی اسلامی-ایرانی، تقویت همبستگی و اعتماد به نفس ملی، ارتقاء هویت ملی و روحیه مقاومت، کار و تلاش در جامعه با بسیج تمامی امکانات و ظرفیت‌های کشور، دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و مردمی و افراد و شخصیت‌های اثرگذار علمی و اجتماعی و حمایت و پشتیبانی موثر دولت از آن.

ماده ۷۵ قانون برنامه هفتم پیشرفت: در راستای اعتلای فرهنگ عمومی در جهت تحکیم سبک زندگی اسلامی-ایرانی، ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، عدالت طلبی و خدمت‌گزاری، تقویت همبستگی و اعتماد به نفس ملی، ارتقای هویت ملی و روحیه مقاومت، کار و تلاش در جامعه اقدامات زیر انجام می‌شود.

ماده ۷۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت) در راستای مواجهه مؤثر با جنگ ترکیبی دشمنان انقلاب اسلامی با تأکید بر مواجهه مؤثر رسانه‌ای، ارتقای هویت ملی، تقویت فرهنگ دینی، رونق اقتصاد فرهنگ، تحکیم سبک زندگی اسلامی-ایرانی و تقویت پایگاه‌های عبادی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی دولت و دستگاه‌های ذیربط مکلفند اقدامات ذیل را انجام دهند:...

امتداد کلان برنامه‌ها در قلمروهای مأموریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

همانطور که در تشریح مدل مفهومی بیان شد، کلان برنامه‌های چهارگانه، در واقع در ارکان یک نظام‌واره هستند. بنابراین به تناسب چالش‌ها و مسائل هریک از عرصه‌های فرهنگ، هنر و رسانه، حضور موثر یک یا چند کلان‌برنامه امتداد خواهد داشت. براین اساس، در ادامه اهم برنامه‌های دارای اولویت در هر یک از عرصه‌ها و قلمروها، ارائه می‌شود:

۱. سنت‌ها، نهادها، آیین‌ها و ارزش‌های اسلامی و ملی^۷

ناظر به				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				حمایت از توسعه تولید و ترویج آثار و محصولات فرهنگی، هنری و رسانه‌های مجازی در جهت حفظ و تقویت ارزش‌های اسلامی و ایرانی
				تقویت آفرینش‌های فرهنگی و هنری کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد و جهت‌دهی آنها به حوزه فعالیت‌های اجتماعی و محله‌محور
				حمایت از برنامه‌های ناظر به تولید و ترویج مفاهیم قرآن و اهل بیت (ع) توسط موسسات قرآنی (در حوزه‌های سینما، انیمیشن، بازی‌های رایانه‌ای و ...)
				حمایت از حفظ و تقویت خرده فرهنگ‌های اقوام و مذاهب در نقاط مختلف کشور
				حمایت از توسعه تولید و ترویج آثار محصولات فرهنگی و هنری بومی اقوام ایرانی، در محورهایی همچون: لباس اقوام ایرانی، موسیقی، نمایش‌های سنتی، مشاهیر و مفاخر، زبان و فرهنگ عامه
				حمایت از شخصیت‌پردازی و تولید کالاهای فرهنگی برای ترویج و نهادینه‌سازی مفاخر دینی، ملی و انقلابی (بازارپردازی فرهنگی به ویژه در حوزه‌هایی مانند مد و لباس)
				استفاده از ظرفیت‌های وقف و امور خیریه برای تقویت اقتصاد فرهنگ

۷) مستندات بالادستی:

ماده ۱، قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱) رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی.

بند ۲) استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب.

بند ۴) رواج فرهنگ و هنر اسلامی.

ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱) شناساندن مبانی، مظاهر، اهداف انقلاب اسلامی به جهانیان با بهره‌گیری از وسائل و امکانات هنری، سمعی و بصری، کتب، نشریات و برگزاری گردهم‌آیی‌های فرهنگی و سایر اقدامات لازم.

بند ۹) اداره امور حج و اوقاف و امور خیریه در چهار چوب قوانین حج و اوقاف و امور خیریه.

سیاست‌های کلی برنامه هفتم، شامل:

بند ۱۳- اعتلاء فرهنگ عمومی در جهت تحکیم سبک زندگی اسلامی - ایرانی، تقویت همبستگی و اعتماد به نفس ملی، ارتقاء هویت ملی و روحیه مقاومت، کار و تلاش در جامعه با بسیج تمامی امکانات و ظرفیت‌های کشور، دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و مردمی و افراد و شخصیت‌های اثرگذار علمی و اجتماعی و حمایت و پشتیبانی مؤثر دولت از آن.

۲. کتاب و چاپ و نشر^۸

ناظر به				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				احیا و تقویت برنامه‌های انگیزشی برای ترویج کتاب و کتابخوانی
				تقویت و گسترش کتابخانه‌های عمومی و افزایش دسترسی پذیری به منابع کتابخانه‌ای
				حمایت از گسترش ترجمه و نشر کتاب ایرانی در بازارهای هدف با اولویت کشورهای همسایه و ایران فرهنگی
				تقویت ارزشهای و نمادهای ایرانی اسلامی در محصولات چاپی
				حمایت از حضور ظرفیت صنعت چاپ و نشر کشور در بازارهای بین‌المللی به ویژه کشورهای همسایه

^۸ مستندات بالادستی :

ماده ۱ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۲) استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب.

بند ۳- اعتلای آگاهیهای عمومی در زمینه‌های مختلف و شکوفایی استعدادها و روحیه تحقیق، تتبع و ابتکار در جامعه.

ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۳- گردآوری و طبقه‌بندی کلیه مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی از قبیل فیلم، کتاب، تصویر و سایر انتشارات مربوط به جمهوری اسلامی ایران و نشر موارد لازم.

بند ۱۲- تقویت روح تحقیق، تتبع و ابتکار در تمام زمینه‌های فرهنگی و هنر اسلامی و ایرانی از طریق تشویق و حمایت نویسندگان، شعراء، ادبا، هنرمندان و معرفی و بزرگداشت علما، عرفا و شخصیت‌های فرهنگی جهان اسلام و تولید و نشر آثار مربوط به آنان و همچنین پرورش استعدادها و ذوق فرهنگی و هنری افراد.

بند ۱۴- ایجاد و توسعه و تجهیز و اداره کتابخانه‌های عمومی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سراسر کشور.

بند ۱۶- صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر نحوه کار و فعالیت چاپخانه‌ها و مؤسسات تکثیر و مؤسسات وابسته به صنعت چاپ و نظارت بر کیفیت و محتوای آگهی‌ها و کارهای چاپی طبق ضوابط و مقررات قانونی مربوطه.

بند ۲۲- صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی و مؤسسات انتشاراتی و تبلیغاتی در کشور و نظارت بر فعالیتهای آنها و همچنین ناشرین و کتاب‌فروشان در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوطه.

۳. هنرهای نمایشی، تجسمی و موسیقی^۹

ناظر به				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				حمایت از آفرینش‌های هنری مردمی و اجراهای موسیقی با توجه به ارزش‌های ایرانی-اسلامی
				حمایت از تقویت اقتصاد هنر به ویژه برای عرضه در بازارهای بین‌المللی
				ایجاد و تقویت سامانه صیانت از مالکیت تولیدگران محتوای صوتی

^۹ (مستندات بالادستی :

ماده ۱ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱) رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی.

بند ۲) استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب.

بند ۳) اعتلای آگاهی‌های عمومی در زمینه‌های مختلف.

بند ۴) رواج فرهنگ و هنر اسلامی.

بند ۵) آگاهی جهانیان نسبت به مبانی و مظاهر و اهداف انقلاب اسلامی.

ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱۴- ایجاد و توسعه و تجهیز تأسیسات فرهنگی، هنری وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سراسر کشور.

بند ۱۷- صدور اجازه تأسیس، توسعه یا انحلال مؤسسات آزاد آموزشهای هنری و فرهنگی نیز انجمنهای فرهنگی و هنری و تصویب آیین‌نامه‌های مربوط و نظارت بر اجرای آنها طبق ضوابط و مقررات قانونی مربوطه.

بند ۲۱- تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ها و ضوابط ناظر بر تشکیل جشنواره‌ها و نمایشگاههای فرهنگی، هنری.

بند ۲۲- صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی در کشور و نظارت بر فعالیتهای آنها در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.

بند ۲۳- هدایت و حمایت از فعالیت مراکز نمایش و تولیدکنندگان نوار سمعی و بصری و صدور اجازه تأسیس و یا انحلال آن گونه واحدها و نظارت بر آنها در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.

۴. رسانه و تبلیغات^{۱۰}

ناظر به				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				حمایت از ارتقای شاخص‌های مرجعیت نظام رسانه‌های داخلی
				حمایت از تشکیل اتاق خبر و روایت‌گری در قلمرو ایران فرهنگی و جهان اسلام با مشارکت سازمان‌های بین‌المللی و موسسات رسانه‌ای
				شبکه‌سازی فعالیت‌های محتوایی و میدانی رسانه‌ای با فعالان متناظر خارجی
				ساماندهی تبلیغات تجاری در فضای مجازی (اقدام ۲۴ از سند راهبردی فضای مجازی)

^{۱۰} مستندات بالادستی:

ماده ۱ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۳- اعتلای آگاهی‌های عمومی در زمینه‌های مختلف و شکوفایی استعدادها و روحیه تحقیق، تتبع و ابتکار در جامعه.

ماده ۲) قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

- بند ۲- مطالعه و تحقیق در زمینه تبلیغات رسانه‌های جهانی و کشف روشهای مورد عمل آنها و اتخاذ شیوه‌های مناسب مقابله با آن در صورت لزوم.
- بند ۴- تمرکز و بررسی اخبار و اطلاعات مربوط به پیشرفت برنامه‌ها و فعالیت‌های دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی به منظور انتشار آنها.
- بند ۵- اجرای قوانین مربوط به مطبوعات و نشریات و تعیین ضوابط و مقررات مربوطه و تمرکز، توزیع و نشر انواع آگهی‌های دولتی و اجرای آن در داخل و خارج کشور.
- بند ۱۰- گردآوری خبرها، گزارشها، مقالات و عکسهای مربوط به ایران و کشورهای جهان و توزیع آن بین رسانه‌های گروهی کشور و همچنین پخش و انعکاس رویدادهای مختلف کشور و منطقه در زمینه پیشرفت و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، ورزشی بین وسائل ارتباط جمعی کشورهای جهان.
- بند ۱۵- صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر فعالیت مؤسسات خبری و نمایندگیهای خبرگزاریها و رسانه‌های خارجی و صدور اجازه فعالیت برای خبرنگاران خارجی و داخلی در کشور طبق مقررات مربوطه.
- بند ۱۶- صدور اجازه تأسیس، انحلال و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانونهای تبلیغاتی، چاپخانه‌ها و مؤسسات تکثیر و مؤسسات وابسته به صنعت چاپ و نظارت بر کیفیت و محتوای آگهی‌ها و کارهای چاپی طبق ضوابط و مقررات قانونی مربوطه.
- بند ۲۲- صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی، مطبوعاتی، خبری، هنری، سینمایی، سمعی و بصری و مؤسسات انتشاراتی و تبلیغاتی در کشور و نظارت بر فعالیتهای آنها و همچنین ناشرین و کتاب‌فروشان در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.
- بند ۲۵- تحقیق درباره اثرات وسائل ارتباط جمعی و سنجش میزان تأثیر برنامه‌ها و فعالیت‌های گفتاری، تصویری، مطبوعاتی و خبری و متون چاپ‌شده در افکار عمومی با همکاری دستگاههای ذیربط.

۵. سینما، پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای^{۱۱}

ناظر به کلان				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				تقویت بنیاد پویانمایی و حمایت از ورود آثار پویانمایی کشور به بازارهای بین‌المللی و منطقه‌ای
				تقویت زیرساخت‌های سینمایی به ویژه در استانها و شهرهای کم‌برخوردار
				تقویت حمایت از توسعه سینماگران و فعالیتهای VODها به ویژه برای ورود به بازارهای بین‌المللی و منطقه‌ای
				حمایت از تولید فیلم‌های سینمایی و بازی‌های رایانه‌ای با مضامین ایرانی-اسلامی
				حمایت از تولید فیلم‌های سینمایی مشترک با سینماگران کشورهای همسایه و ایران فرهنگی

^{۱۱} (مستندات بالادستی :

ماده ۱ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱) رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی.

بند ۲) استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب.

بند ۳) اعتلای آگاهیهای عمومی در زمینه‌های مختلف.

بند ۴) رواج فرهنگ و هنر اسلامی.

بند ۵) آگاهی جهانیان نسبت به میانی و مظاهر و اهداف انقلاب اسلامی.

ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱۴- ایجاد و توسعه و تجهیز و اداره کتابخانه‌های عمومی و تأسیسات فرهنگی، هنری و سینمایی وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سراسر کشور.

بند ۱۷- صدور اجازه تأسیس، توسعه یا انحلال مؤسسات آزاد آموزشهای هنری و فرهنگی و سینمایی و نیز انجمنهای فرهنگی و هنری و تصویب آیین‌نامه‌های مربوط و نظارت بر اجرای آنها طبق ضوابط و مقررات قانونی مربوطه.

بند ۲۱- تهیه و تدوین آیین‌نامه‌ها و ضوابط ناظر بر تشکیل جشنواره‌ها و نمایشگاههای فرهنگی، هنری و مسابقات سینمایی.

بند ۲۲- صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی، مطبوعاتی، خبری، هنری، سینمایی، سمعی و بصری و مؤسسات انتشاراتی و تبلیغاتی در کشور و نظارت بر فعالیتهای آنها و همچنین ناشرین و کتاب‌فروشان در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.

بند ۲۳- هدایت و حمایت از فعالیت مراکز و مؤسسات فیلم‌سازی، سناریونویسی، سینماها، کانونها و مراکز نمایش فیلم، عکاسخانه‌ها و تولیدکنندگان نوار سمعی و بصری و صدور اجازه تأسیس و یا انحلال آن گونه واحدها و نظارت بر آنها در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط.

۶. دیپلماسی عمومی و روابط فرهنگی بین‌المللی^{۱۲}

ناظر به کلان				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				حمایت از تربیت و توانمندسازی نیروهای مستعد برای سکانداری مطلوب‌تر امور فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران
				فعال‌سازی سامانه راهبری حضور فعالان فرهنگی، هنری رسانه‌ای ایران در رویدادهای بین‌المللی
				حمایت فراگیر از تولید و نشر محتواهای چندزبانه توسط کنشگران داخلی و خارجی برای بهبود و اعتلای تصویر ایران در افکار عمومی (حمایت از سفر، روایتگری و ارتباطات فعالان منتخب در حوزه‌های اندیشه‌ای، رسانه‌ای، خبری، هنری و ایران‌شناسی)
				صیانت و تقویت هویت ملی ایرانیان خارج از کشور از طریق برگزاری رویدادهای فرهنگی هنری ویژه ایرانیان و ایجاد و تسهیل شبکه‌های ارتباطی در حوزه فرهنگ و هنر
				تعامل و همکاری با مراجع فرهنگی بین‌المللی و منطقه‌ای نظیر یونسکو، آپسیسکو، آکو برای تثبیت مرجعیت ایران در حوزه‌های مورد نظر
				حمایت از برگزاری جشنواره، مسابقه، جایزه و المپیادهای منطقه‌ای در زمینه‌های زبان و ادب فارسی، ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی در سایر جوامع

(^{۱۲} مستندات بالادستی :

ماده ۱، قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۵) آگاهی جهانیان نسبت به مبانی و مظاهر و اهداف انقلاب اسلامی.

بند ۶) گسترش مناسبات فرهنگی با ملل و اقوام مختلف بخصوص مسلمانان و مستضعفان جهان.

بند ۷) فراهم آمدن زمینه‌های وحدت میان مسلمین.

ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۱- شناساندن مبانی، مظاهر، اهداف انقلاب اسلامی به جهانیان با بهره‌گیری از وسائل و امکانات هنری، سمعی و بصری، کتب، نشریات و برگزاری گردهم‌آیی‌های فرهنگی و سایر اقدامات لازم.

بند ۲- مطالعه و تحقیق در زمینه تبلیغات رسانه‌های جهانی و کشف روشهای مورد عمل آنها و اتخاذ شیوه‌های مناسب مقابله با آن در صورت لزوم.

بند ۵- اجرای قوانین مربوط به مطبوعات و نشریات و تعیین ضوابط و مقررات مربوطه و تمرکز، توزیع و نشر انواع آگهی‌های دولتی و اجرای آن در داخل و خارج کشور.

بند ۶- انعقاد قرارداد در زمینه مبادلات فرهنگی، هنری، سینمایی، جهانگردی، خبری، مطبوعاتی و شرکت در جلسات سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی در موارد مربوطه با همکاری و هماهنگی وزارت امور خارجه با رعایت قانون اساسی.

بند ۷- ایجاد، توسعه و اداره کلیه امور نمایندگیهای فرهنگی ایران در خارج و تعیین نمایندگان فرهنگی و مطبوعاتی و نظارت کامل بر اجرای وظایفی که به عهده آنان نهاده می‌شود.

بند ۸- انجام همکاریهای فرهنگی و ارشادی با مراکز اسلامی و فرهنگی سایر کشورها به منظور اشاعه فرهنگ اسلامی.

بند ۲۸- ایجاد زمینه‌های گسترش فرهنگ انقلاب اسلامی و اشاعه زبان فارسی در کشورهای مختلف جهان با همکاری وزارت امور خارجه و وزارت فرهنگ و آموزش عالی

سیاستهای کلی برنامه هفتم، شامل:

بند ۲۱- کنش‌گری فعال در دیپلماسی رسمی و عمومی با ایجاد تحول و ظرفیت‌سازی ارزشی و انقلابی در نیروی انسانی در دستگاه دیپلماسی و همکاری هدفمند و مؤثر سازمان‌ها و نهادهای مسئول در امور خارجی.

بند ۲۲- تقویت رویکرد اقتصاد محور در سیاست خارجی و روابط منطقه‌ای و جهانی و تقویت پیوندهای اقتصادی با اولویت همسایگان.

۷. فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی^{۱۳}

ناظر به کلان				اهم اقدامات اجرایی
کلان برنامه ۴	کلان برنامه ۳	کلان برنامه ۲	کلان برنامه ۱	
				توسعه نظام محتوا و خدمات محتوایی در فضای مجازی (اقدام ۲۰ از سند راهبردی فضای مجازی)
				ترویج و ارتقای سواد فضای مجازی؛ از قبیل فرهنگ کاربری و هشیارسازی (اقدام ۲۴ از سند راهبردی فضای مجازی)
				طرح ارتقای ظرفیت مشارکتهای مردمی و تشکلهای مردم نهاد در فضای مجازی (اقدام ۳۴ از سند راهبردی فضای مجازی)
				حمایت از ایجاد و تقویت سامانه‌ها و سکوهای فناوری پایه در ساحت‌های تولید، نظارت و مصرف فرهنگی

^{۱۳} (مستندات بالادستی :

ماده ۱ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

- بند ۱) رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی.
- بند ۲) استقلال فرهنگی و مصونیت جامعه از نفوذ فرهنگ اجانب.
- بند ۳) اعتلای آگاهیهای عمومی در زمینه‌های مختلف.
- بند ۴) رواج فرهنگ و هنر اسلامی.
- بند ۵) آگاهی جهانیان نسبت به مبانی و مظاهر و اهداف انقلاب اسلامی.

ماده ۲ قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شامل:

بند ۲۲- صدور اجازه تأسیس یا انحلال مراکز، مؤسسات و مجامع فرهنگی، مطبوعاتی، خبری، هنری، سینمایی، سمعی و بصری و مؤسسات انتشاراتی و تبلیغاتی در کشور و نظارت بر فعالیتهای آنها و همچنین ناشرین و کتاب‌فروشان در چهارچوب ضوابط و مقررات مربوط. (برای فعالیت در فضای مجازی)

سند راهبردی جمهوری اسلامی ایران در فضای مجازی

- بند ۲ اهداف سند) ترویج گفتمان انقلاب اسلامی، گسترش عمق راهبردی نظام و تحقق تمدن نوین اسلامی در فضای مجازی؛
- بند ۱۲ اهداف) تقویت و تحکیم ارکان فرهنگ و سبک زندگی اسلامی-ایرانی در فضای مجازی کشور؛
- بند ۱۳ اهداف) تحقق زیست بوم فضای مجازی سالم، مفید، ایمن، در دسترس و استطاعت‌پذیر؛
- بند ۱۴ اهداف سند) مردمی‌سازی و ارتقاء مشارکت اجتماعی در تولید، توزیع، حفاظت، صیانت از محتوا و خدمات اوقات فراغت و سرگرمی فضای مجازی؛